

OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2017/809,

11. mai 2017,

massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku tõkestamist käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1540 (2004) rakendamise toetamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 26 lõiget 2 ja artikli 31 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ülemkogu võttis 12. detsembril 2003 vastu massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia, mille III peatükis on loetelu massihävitusrelvade leviku tõkestamise meetmetest, mida on vaja võtta nii liidus kui kolmandates riikides.
- (2) Liit viib kõnealust strateegiat aktiivselt ellu ja rakendab selle III peatükis loetletud meetmeid, eelkõige eraldades rahalisi vahendeid konkreetsete projektide toetamiseks, mida juhivad mitmepoolsed institutsioonid, pakkudes abivajavatele riikidele tehnilist abi ja ekspertnõu paljude massihävitusrelvade leviku tõkestamise meetmete osas, ning tugevdades Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Julgeolekunõukogu rolli.
- (3) ÜRO Julgeolekunõukogu võttis 28. aprillil 2004 vastu resolutsiooni nr 1540 (2004) (edaspidi „resolutsioon nr 1540 (2004)“), esimese rahvusvahelise dokumendi, mis terviklikult ja igakülgset käsitleb massihävitusrelvi, nende kandevahendeid ja massihävitusrelvadega seotud materjale. Resolutsiooniga nr 1540 (2004) kehtestati kõikidele riikidele siduvad kohustused, mille eesmärgiks on ära hoida ja tõkestada valitsusest sõltumatult tegutsevate isikute või organisatsioonide juurdepääsu sellistele relvadele ja relvadega seotud materjalidele. Ühtlasi kutsuti selles riike andma resolutsiooniga nr 1540 (2004) loodud julgeolekunõukogu komiteele (edaspidi „resolutsiooni nr 1540 komitee“) aru meetmetest, mida nad on võtnud või mida nad kavatsesid võtta resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamiseks.
- (4) 27. aprillil 2006 võttis ÜRO Julgeolekunõukogu vastu resolutsiooni nr 1673 (2006) ja otsustas, et resolutsiooni nr 1540 komitee tõhustab tööprogrammide, teavitustegevuse, abi, dialoogi ja koostöö kaudu oma jõupingutusi resolutsiooni nr 1540 (2004) täieliku rakendamise edendamise nimel. Samuti kutsus julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1540 komiteed üles uurima koos riikide ning rahvusvaheliste, piirkondlike ja allpiirkondlike organisatsioonidega võimalusi jagada kogemusi ja saadud õppetunde ning milliseid resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamist hõlbustavaid programme oleks võimalik kasutada.
- (5) ÜRO Julgeolekunõukogu võttis 20. aprillil 2011 vastu resolutsiooni 1977 (2011) ning otsustas pikendada resolutsiooni nr 1540 komitee volitusi 10 aasta võrra kuni 25. aprillini 2021. ÜRO Julgeolekunõukogu otsustas samuti, et resolutsiooni nr 1540 komitee jätkab jõupingutuste suurendamist, et edendada resolutsiooni nr 1540 (2004) täielikku rakendamist kõigi riikide poolt, osaleb aktiivselt abipakkumiste ja -taotluste sobitamises selliste vahenditega nagu külastamine asjaomase riigi kutsel, abivormid, tegevuskavad või resolutsiooni nr 1540 komiteele esitatud muu teave ning vaatab täielikult läbi resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamise seisuga enne 2016. aasta detsembrit.
- (6) ÜRO Julgeolekunõukogu võttis 15. detsembril 2016 ühehäälselt vastu resolutsiooni nr 2325 (2016) ning kinnitas sellega tulemused, mida andis 2016. aasta jooksul teostatud resolutsiooni nr 1540 (2004) põhjalik läbivaatamine. Julgeolekunõukogu kutsus kõiki riike üles tugevdama riiklikke meetmeid resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamisel ning andma riikide asjaomase suutlikkuse suurendamiseks rohkem abi, sealhulgas vabatahtlike annetuste kaudu, samuti kutsus üles suurendama koostööd sidusrühmade, kodanikuühiskonna ja akadeemiliste ringkondade vahel.

- (7) Tulenevalt nõukogu ühismeetme 2006/419/ÜVJP, ⁽¹⁾ nõukogu ühismeetme 2008/368/ÜVJP ⁽²⁾ ning nõukogu otsuse 2013/391/ÜVJP ⁽³⁾ rakendamisest vähenes märkimisväärselt nende riikide arv, kes jätsid esitamata aruande, ja nende riikide arv, kes ei esitanud pärast mittetäielike aruannete esitamist resolutsiooni nr 1540 komitee nõutud lisateavet.
- (8) Käesoleva otsuse alusel teostatavate projektide tehniline rakendamine tuleks usaldada ÜRO desarmeerimisbüroole (UNODA), kelle ülesanne on pakkuda resolutsiooni nr 1540 komiteele ja selle ekspertide rühmale sisulist ja logistilist abi.
- (9) Käesolevat otsust tuleks rakendada kooskõlas komisjoni ja ÜRO vahel sõlmitud finants- ja haldusraamistiku lepinguga, mis käsitleb ÜRO hallatavatesse programmidesse või projektidesse tehtava liidu rahalise panuse haldamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Liit toetab ka edaspidi ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1540 (2004) ja resolutsiooni nr 1977 (2011) rakendamist kooskõlas massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegiaga (edaspidi „ELi strateegia“), milles seatakse eesmärgiks tugevdada ÜRO Julgeolekunõukogu rolli ja täiustada selle ekspertteadmisi massihävitusrelvade levikuga seotud probleemidega tegelemisel.
2. ELi strateegia kohastele meetmetele vastavad projektid, mis toetavad resolutsiooni nr 1540 (2004), koosnevad allpiirkondlikest seminaridest, riikide külastustest, kohtumistest, üritustest, koolitustest ning avalike suhete alastest tegevustest.
3. Projektide eesmärk on:
- tõhustada asjaomaseid riiklikke ja piirkondlikke jõupingutusi ning võimekusi, eelkõige koolituse, suutlikkuse arendamise ja abi andmise hõlbustamise kaudu tihedas koostöös teiste liidu programmidega ning resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamisega seotud teiste osalejatega, et tagada sünergia ja täiendus;
 - toetada nii resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamise seisu täieliku läbivaatamise käigus (2009. aastal) esitatud konkreetsete soovitude kui ka 2016. aastal läbi viidud täieliku läbivaatamise tulemuste praktilist rakendamist, eelkõige tehnilise abi, rahvusvahelise koostöö ja üldsuse teadlikkuse suurendamise vallas;
 - toetada riikide taotluse korral vabatahtlike resolutsiooni nr 1540 (2004) riikliku rakendamise tegevuskavade väljatöötamist;
 - edendada asjaomaste tööstuse ja kodanikuühiskonna sidusrühmade kaasatust resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamisel.
4. Projektide üksikasjalik kirjeldus on esitatud lisas.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab kõrge esindaja.

⁽¹⁾ Nõukogu 12. juuni 2006. aasta ühismeetme 2006/419/ÜVJP, ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1540 (2004) rakendamise toetuseks ja massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 165, 17.6.2006, lk 30).

⁽²⁾ Nõukogu 14. mai 2008. aasta ühismeetme 2008/368/ÜVJP, ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamise toetuseks ja massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 127, 15.5.2008, lk 78).

⁽³⁾ Nõukogu 22. juuli 2013. aasta otsus 2013/391/ÜVJP, massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku tõkestamist käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1540 (2004) praktilise rakendamise toetamiseks (ELT L 198, 23.7.2013, lk 40).

2. UNODA teostab artikli 1 lõikes 2 osutatud projektide tehnilist rakendamist koostöös Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE), Aafrika Liidu, Ameerika Riikide Organisatsiooni ning Araabia Riikide Liigaga vastavalt sellele, kuidas on asjakohane. UNODA sõlmib OSCEga lepingu rahaülekannete kohta, mis on vajalikud konkreetsete OSCE projektide rakendamiseks.

3. UNODA teostab artikli 1 lõikes 2 osutatud projektide tehnilist rakendamist kõrge esindaja vastutusel ja kontrolli all. Selleks sõlmib kõrge esindaja UNODAga vajalikud kokkulepped.

Artikkel 3

1. Artikli 1 lõikes 2 osutatud projektide rakendamise lähtesummaks on 2 635 170,77 eurot. Kogu projekti hinnanguline üldeelarve on 2 672 770,77 eurot, mis kaasrahastatakse Euroopa Liidu üldeelarvest.

2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud summast, hallatakse vastavalt Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja eeskirjadele.

3. Järelevalvet lõikes 2 osutatud summa nõuetekohase haldamise üle teostab komisjon. Sel eesmärgil sõlmib komisjon UNODAga rahastamislepingu. Rahastamislepingus sätestatakse, et UNODA tagab liidu panuse nähtavuse, mis vastab selle suurusele. Samuti sätestatakse, et lõplik vastutus komisjoni ees artikli 1 lõikes 2 osutatud projektide tehnilise rakendamise eest on UNODAL.

4. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 osutatud rahastamislepingu niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Komisjon teavitab nõukogu nimetatud protsessis esilekerkinud raskustest ja rahastamislepingu sõlmimise kuupäevast.

Artikkel 4

Kõrge esindaja annab nõukogule käesoleva otsuse rakendamise kohta aru, lähtudes UNODA koostatud korrapärastest aruannetest. Nimetatud aruannete põhjal viib nõukogu läbi hindamise. Komisjon annab teavet artikli 1 lõikes 2 osutatud projektide finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

1. Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

2. Otsus kaotab kehtivuse 36 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 3 osutatud rahastamislepingu sõlmimisest või kuue kuu möödumisel selle vastuvõtmise päevast, kui kõnealuse ajavahemiku jooksul ei ole sõlmitud nimetatud rahastamislepingut.

Brüssel, 11. mai 2017

Nõukogu nimel

eesistuja

C. CARDONA

LISA

1. EESMÄRGID

Käesoleva otsuse üldine eesmärk on edendada resolutsioonide nr 1540 (2004) ja 1977 (2011) rakendamist massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia raames selliste erimeetmete abil, mille konkreetne eesmärk on: suurendada asjaomaseid riiklikke ja piirkondlikke jõupingutusi ja võimekusi eeskätt suutlikkuse arendamise ja abi andmise hõlbustamise kaudu; toetada nii resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamise seisuga 2009. aasta täieliku läbivaatamise käigus esitatud konkreetsete soovitude kui ka 2016. aastal läbi viidud täieliku läbivaatamise tulemuste praktilist rakendamist, eelkõige tehnilise abi, rahvusvahelise koostöö ja üldsuse teadlikkuse suurendamise vallas.

2. MEETMED

2.1. Meetmete eesmärgid

- Toetada riigipõhiseid ja piirkondlikke rakendusmeetmeid, sealhulgas resolutsiooni nr 1540 (2004) peamiste nõuete riikliku rakendamise vabatahtlike tegevuskavade või teekaartide väljatöötamist, riiklike ekspertide koolitamist, piirkondlike/allpiirkondlike koordineerimisalaste pingutuste ning muude jätkusuutliku riikliku ja allpiirkondliku rakendusprotsessi edendamiseks kavandatud tegevuste tugevdamist.
- Edendada ja toetada aruandluse kõikehõlmavuse põhimõtet nagu nõutakse resolutsiooniga nr 1540 (2004).
- Tugevdada tööstuse ja kodanikuühiskonna rolli resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamisel.
- Suurendada poliitikakujundajate ning tööstuse ja kodanikuühiskonna esindajate teadlikkust resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamise olulisusest.
- Tõhustada allpiirkondlikku, piirkondlikku ja rahvusvahelist koostööd seoses resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamisega, võttes nõuetekohaselt arvesse resolutsiooni nr 1540 komitee ja selle ekspertide rühma ning samuti komitee töökava rolli.
- Aidata saavutada suuremat sünergiat rahvusvaheliste sidusrühmade jõupingutustes resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamisel, eelkõige OSCE piirkonnas.

2.2. Meetmete kirjeldus

- a) UNODA vastab resolutsiooni nr 1540 komiteega tihedat koostööd tehes kuni seitsmele riikide esitatud abitaotlusele, eelistades OSCE, Aafrika ning samuti Pärsia lahe ja Lähis-Ida piirkonna riike. Antava abi eesmärk on võimaldada riikidel astuda täiendavaid praktilisi samme resolutsiooni nr 1540 (2004) kohustuste rakendamiseks riiklikul tasandil, seeläbi vastates resolutsiooni nr 1540 komiteele tehtud riikide abitaotlustele. Selline abi täiendab resolutsiooni nr 1540 komitee sidemete loomise funktsiooni, kuid ei sisalda tehniliste seadmete pakkumist ega hanget.
- b) UNODA toetab aruandluse kõikehõlmavuse saavutamiseks tehtavaid jõupingutusi. Kuigi resolutsiooniga nr 1540 (2004) kutsutakse riike üles esitama resolutsiooni nr 1540 komiteele esimest aruannet nende sammude kohta, mida nad on astunud või kavatsevad resolutsiooni rakendamiseks astuda, hiljemalt kuus kuud peale resolutsiooni vastuvõtmist, on siiski teatud arv riike, kes aruandeid ei esita. Sellega seoses toetab UNODA oma Aafrika piirkondliku keskuse (UNREC) ja Aasia ja Vaikse-Ookeani piirkonna piirkondliku keskuse (UNRCPD) kaudu ning tihedas koostöös Aafrika Liidu ja asjaomaste piirkondlike Euroopa Liidu keemilise, bioloogilise, radioloogilise ja tuumaohu vähendamise tippkeskustega (edaspidi „ELi KBRT tippkeskused“) kuni viit riiklikku või piirkondlikku tegevust, mis on konkreetselt suunatud riikidele, kes jätsid aruande esitamata.
- c) Peale selle toetab UNODA kolme riikide poolt nimetatud riiklike kontaktpunktide piirkondlikku/allpiirkondlikku koolituskursust eesmärgiga koordineerida resolutsiooni nr 1540 (2004) riiklikku rakendamist ning toetada kontaktpunktide võrgustiku väljatöötamist ning samuti parandada nende teabevahetust resolutsiooni nr 1540 komiteega.

- d) UNODA teeb muuhulgas allhanklepingu alusel OSCE sekretariaadile uuringu OSCE piirkonnas resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamisse kaasatud asjaomaste rahvusvaheliste sidusrühmade vahelise sünergia täiendava arendamise kohta.
- e) UNODA toetab kuni kolme resolutsiooni nr 1540 (2004) piirkondlikku tööstusele suunatud konverentsi. Alates 2012. aastast on Saksamaa valitsus ELi kahesuguse kasutusega kaupade teavituseprogrammi ja UNODA toetusel korraldanud Wiesbadeni linnas tööstuse ja kodanikuühiskonna sidusrühmadele neli konverentsi, et julgustada tööstust ja erasektorit osalema resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamises. Koostöös resolutsiooni nr 1540 komiteega, selle ekspertide rühma ja UNODAga 2015. aasta novembris korraldatud neljanda konverentsi üks tulemus oli ühine arusaam, et tuleb tugevdada piirkondlikku lähenemist, st viia läbi sarnaseid konverentse muu hulgas Aasias, Lääne-Ameerikas ja OSCE piirkonnas. Tulevased tööstuse sidusrühmade piirkondlikud konverentsid peaksid täiendama selliste liidu asjaomaste programmide kaudu tehtavat tööd nagu ELi KBRT tippkeskused ja/või kahesuguse kasutusega kaupade alane ekspordikontrolli programm EL P2P.
- f) UNODA korraldab või toetab kodanikuühiskonna, teadusringkondade ning tööstuse esindajatele suunatud seminare, mille eesmärk on 2016. aastal korraldatava resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamise seisu täieliku läbivaatamise tulemuste praktiline rakendamine. Sellega seoses toetab UNODA abi taotlevate riikide ametnike osalemist koolituskursustel ja teistes suutlikkuse suurendamise alastes tegevustes.

Vastavalt vajadusele püüab UNODA saavutada sünergiat resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamisega seotud teiste osalejate, piirkondlike ELi KBRT tippkeskuste ning samuti liidu toetatavate programmide tegevuste vahel selles valdkonnas.

2.3. Meetmete tulemused

Paraneb resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamine tänu sellele, et riigid astuvad täiendavaid samme selle täielikuks rakendamiseks; koostatakse tõhusad ja realistlikud riiklikud rakenduskavad või teekaardid resolutsiooni peamiste nõuete rakendamiseks; tõhustatakse resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamise piirkondlikke ja allpiirkondlikke kooskõlastatud lähenemisi, ning luuakse tulemuslikud partnerlused osalevate riikide ja abiandjate vahel.

Suurem arv esimesi aruandeid riikidelt, kes ei ole veel esitanud esimest riikliku aruannet resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamise kohta.

Tööstuse ja kodanikuühiskonna esindajate suurem kaasatus resolutsiooni nr 1540 (2004) rakendamise rahvusvahelistes, piirkondlikes ja riiklikes jõupingutustes.

Suurem üldsuse teadlikkus resolutsiooni nr 1540 (2004) täieliku rakendamise olulisuse ning 2009. ja 2016. aastal läbiviidud täielike läbivaatamise tulemuste kohta.

3. PARTNERID MEETMETE ELLUVIIIMISEL

UNODA, kes tegutseb tihedas koostöös resolutsiooni nr 1540 komiteega, jätkab tulemuslike partnerluste arendamist asjaomaste piirkondlike organisatsioonide, eelkõige OSCE, Aafrika Liidu ja Araabia Riikide Liigaga ning samuti ELi KBRT tippkeskustega, mida toetab rahaliselt Euroopa Komisjon ning mida rakendavad koos Teadusuuringute Ühiskeskus ning ÜRO Regioonidevaheline Kuritegevuse ja Õigusküsimuste Uurimise Instituut.

Seoses OSCE piirkonna projektidega sõlmib UNODA OSCEga lepingu selliste projektide rakendamiseks vajalike rahaülekannete kohta, kasutades seejuures täielikult massihävitusrelvade leviku tõkestamise projektide ühise rakendamise vastastikuse mõistmise memorandumit, mille UNODA ja OSCE sekretariaat sõlmisid 2011. aastal.

Tõhusa sünergia saavutamiseks ja dubleerimise vältimiseks jätkab UNODA ka koostööd teiste rahvusvaheliste organisatsioonide ja ametitega, sealhulgas Rahvusvaheline Aatomienergiaagentuur (IAEA), Keemiarelvade Keelustamise Organisatsioon (OPCW), Maailma Terviseorganisatsioon (WHO), ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO) ja Maailma Loomatervise Organisatsioon (OIE).

4. KOOSTOIME LIIDU JÕUPINGUTUSTEGA

Lähtudes regulaarsest UNODA tagasisidest oma tegevuse kohta, võib liit otsustada neid jõupingutusi täiendada suunatud diplomaatilise tegevuse abil, mille eesmärk on riiklike tegevuskavade rakendamise ning riikide aruannete esitamise alase teadlikkuse suurendamine.

5. MEETMETEST KASUSAAJAD

- Riigid, riigiametnikud;
- resolutsiooni nr 1540 komitee ja teised ÜRO asutused;
- rahvusvahelised, piirkondlikud ja allpiirkondlikud organisatsioonid;
- valitsused ja organisatsioonid, mis osutavad ja saavad tehnilist abi resolutsiooni nr 1540 (2004) alusel;
- kodanikuühiskond ja tööstus.

6. KOHT

UNODA valib kohtumiste, seminaride ja teiste ürituste võimalikud toimumiskohad. Kohtade valimisel kasutavate kriteeriumide hulka kuuluvad konkreetse piirkonna asjaomase riigi tahe ja pühendumus korraldada üritus. Riikide külastuste konkreetsed kohad või riikide eripära arvestav tegevus sõltub huvitatud riikide kutsetest ja, kui see on asjakohane, siis resolutsiooni nr 1540 komitee tööprogrammile vastavatest otsustest.

7. KESTUS

Projekti hinnanguline kestus on kokku 36 kuud.
